

TEKNİK YAZI

HASTA VE HASTA YAKINLARI İÇİN EĞİTİM MATERYALİ HAZIRLANMASI; GENİZ ETİ VE BADEMCİK AMELİYATI GEÇİREN ÇOCUKLAR VE AİLELERİ İÇİN BOYAMA KİTAPÇIĞI

Uz. Hem. Hatice UÇAK¹, Hem. Nasibe KIVRAK²

¹Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi Hizmet İçi Eğitim Hemşireliği Koordinatörü, Ankara, Türkiye ²Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kulak Burun Boğaz Poliklinik Hemşiresi, Ankara, Türkiye

ÖZET

Hastalıkların hasta ve ailesi için yarattığı korku ve kaygılar, hastalık hakkında bilgi sahibi olunması, hastane ortamının tanınması ve tedavi sürecine katılınması ile azalır. Adenoidektomi ve/veya tonsillektomi endikasyonu konmuş çocuk hastaların ve aileleri için hikaye dili ve çizgi resimler kullanılarak bir boyama kitapçığı oluşturulmuştur ve bu yazıda bu kitapçığın tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hasta ve hasta yakınları, adenoidektomi, tonsillektomi, boyama kitapçığı

THE PAINTING BOOKLET DESIGNED FOR CHILDREN WHO ARE SCHEDULED FOR ADENOIDECTOMY AND/OR TONSILLECTOMY PREPARED FOR THE PATIENTS AND THEIR PARENTS

SUMMARY

The stress and anxiety of patients and their families may be reduced by informing them about the disease, hospital environment and treatment process. The object of this paper is to introduce a painting booklet designed for children who are scheduled for adenoidectomy and/or tonsillectomy prepared for the patients and their parents.

Keywords: The patients and their parents, adenoidectomy, tonsillectomy, painting booklet

GİRİŞ

Hastalık, hasta ve ailesi için korku ve kaygılarla birlikte pek çok bilinmezliği de beraberinde getirir. Hastanın çocuk olması ve ebeveynlerin çocuk hasta için refakatçi rolünü üstlenmesi, ailenin kaygılarını daha da artırır. Çocuk hastanın ve ebeveynlerin hastalık hakkında bilgi sahibi olması, hastane ortamını anlaması ve tedavi sürecine katılması kaygıları azaltır. Bunu sağlamak için sağlık çalışanlarının aileye yardımcı olması gerekir.¹

AMAC

Adenoid hipertrofisi ve kronik tonsillit tanısı ile adenoidektomi ve/veya tonsillektomi endikasyonu konmuş çocuk hastaların ve ailelerinin hastalık hakkında bilgilenmeleri, kendi durumlarını kavramaları, kaygı düzeylerini en aza indirerek bu durumda ne yapacaklarına ilişkin bilgileri edinmeleri için hikaye dili ve çizgi resimler kullanılarak boyama kitapçığı oluşturulmuştur. Bu yazıda bu kitapçığın tanıtılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Hazırlanan eğitim materyalinde; bireyin öğrenme tercihleri, ülkenin kültürel değerleri, okuma ve dil becerileri, çizgi roman kahramanlarının fiziksel özellikleri gibi kriterler göz önüne alınmıştır. Kitapçık hazırlanırken literatür taranmış, uzman kişilerden görüş alınmıştır. Yazar ve arkadaşları tarafından daha önce çocuk hastalıklarına yönelik hazırlanan hasta ve hasta yakınları için eğitim materyalinden esinlenilmiştir. Bunlar; “Hidrocefalili çocuklar ve aileleri için boyama kitabı hazırlanması” Türk Nöroşirürji Derneği 19.Bilimsel Kongresinde-2005 (P-365-Pediyatrik) Poster bildiri olarak sunulmuştur.² (Resim 1)

Onuncu Ulusal İç Hastalıkları Kongresi Hemşirelik oturumunda Hasta ve Hastayakınları için Eğitim Materyali Hazırlanması; Lösemili Çocuklar ve Aileleri İçin Boyama Kitapçık Örneği” Sözel bildiri (HS30) olarak sunulmuştur.³ (Resim 2)

İletişim kurulacak yazar: Uzm./Hemşire Hatice UÇAK, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi Hizmet İçi Eğitim Hemşireliği Koordinatörü, Ankara, Türkiye, E-mail: haticeucak2008@gmail.com

Gönderilme tarihi: 10 Mart 2011, revizyonun gönderildiği tarih: 18 Mayıs 2011, yayın için kabul edilme tarihi: 23 Mayıs 2011

Resim 1: Hidrosefalili Çocuklar ve Aileleri İçin Boyama Kitabı

Resim 2: Lösemili Çocuklar ve Aileleri İçin Boyama Kitabı

Bilgiler hikaye diliyle yazılmış, resimler bir ilustratör tarafından çizilmiş ve boyama kitapçığı haline getirilmiştir. Çizimler ve basım, Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneğinin sponsorluğunda gerçekleştirilmiştir.

İçerik

Boyama kitapçığı,

- Adenoidit ve tonsillit nedir?
- Tedavi edilen bir hastalık mıdır?
- Tedavi alternatifleri nelerdir?

• Bakımında neler yapılmalıdır?

• Tedavi sonrası çocuğumuz normal hayatını sürdürebilir mi? sorularının yanıtlarını veren bilgileri içermektedir. 4,5,6,7,8,9,10,11,12,13

Resim 4-11: Kitapçık sayfalarından örnekler

Resim 3: Kitapçık kapağı

Resim 4:

Resim 5:

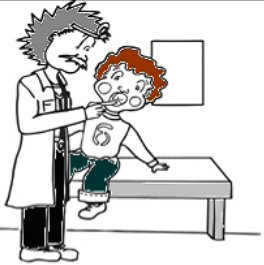
Ertesi gün, Efe sıkıntılı ve yorgun babasının kucığında annesiyle birlikte KBB polikliniğine gittiler. Doktor Murat Bey, Efe'nin elini avucuna alarak, adını öğrenip: "Merhaba Efe.ciğim, Seni neden getirdiler?" dedi.
Efe: "Boğazım ağrıyo, ateşim var" dedi.

Resim 6:

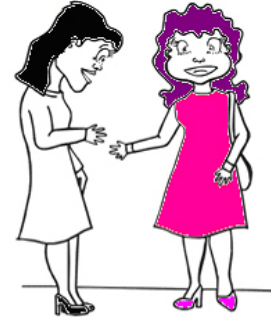
Aysel Hanım ve Osman Bey, ilaçlarını tam saatlerinde Efe'ye içirerek antibiyotik tedavisini tamamladılar ve ameliyat için gerekli tüm tetkikleri yaptırıldılar. Efe'nin ameliyatı başarılı geçti, her şey yolundaydı. Efe ameliyat sonrası biraz ağrı hissetti, mızızlandı, ancak ilaçlar ile ağrı hafifletildi.

Resim 9:

- Osman Bey: "İlaçla tedavi edemez misiniz? Efe'nin ameliyat olmasını istemiyorum" dedi hoşnutsuz bir sesle!
- Doktor Murat Bey: "Hastalığın bu kadar sık olması, bize bademciklerin bir iltihap odağı olduğunu göstermektedir. Bu iltihap hiç de masum değil! Tedavi edilmediğinde kalp, böbrek hastalıkları gibi hayatı tehdit eden hastalıklara yol açabilir... Bugün ülkemizdeki tüm romatizmal hastalıkların kökeninde çocukluk çağında tedavi edilmemiş bademcikler yatar."

Resim 7:

Hazal Hemşire, Efe ve ailesini odasına davet ederek, anlatmaya başladı: "İlk 24 saat içinde kanama riski yüksektir. Bazen bu kanama 7. günde hatta birkaç hafta sonrada ortaya çıkabilir. Bu nedenle evde Efe'yi, ağızdan taze kan gelmesi veya koyu renkli sindirilmiş pıhtı kusulması gibi belirtiler yönünden gözlemlemenizi ve bu belirtileri fark ettiğinizde doktorunuza aramalısınız."

Resim 10:

Nazlı Hemşire: "Efe.ciğim, bu ameliyattan sonra sana dondurma vereceğiz" dedi.
Efe'nin gözleri parladı! "Gerçekten mi?"
Efe heyecanlı: "Anne duydun mu? Sen izin vermezdin, boğazım şişer, diye! İstedğim kadar dondurma yiyeceğim, yaşasın!" diye bağırdı.

Resim 8:

Hazal Hemşire: "Efe.ciğim banyo yapmayı seviyor musun?" Eve gidince annen seni çok sıcak ve uzun olmak koşuluyla banyo yaptırabilir" dedi.
zaman iletişim içinde bulunabiliriz, gece bir sorun olduğunda nöbetçi doktorumuza ulaşabilirsiniz.
Hoşgörel Efe.ciğim, GEÇMİŞ OLSUN!

Resim 11:

SONUÇ

Lösemili çocuklar ve aileleri için boyama kitapçığının hasta yakını anksiyetesi üzerine etkisi'nin değerlendirmesi sonucunda durumluluk anksiyete düzeyinde anlamlı bir fark sağladığı tespit edilmiştir.¹⁴ Bu bağlamda adenotonsillektomi ameliyatı geçiren çocuklar ve ailelerinde de boyama kitapçığının çocuklar ve ailelerin kaygı düzeyini azaltacağı ve çocuk hastaların bu süreci boyama kitapçığı ile eğlenerek daha rahat geçirebileceği öngörülmüştür.^{15,16}

ÖNERİLER

Bu kitapçık tüm hastanelerin Kulak Burun Boğaz bölümlerinde paylaşıldığında adenotonsillektomi ameliyatı geçiren çocuk hasta ve yakınlarının bilgilendirilmesine ve tedavi sürecinde anksiyetenin azalmasında yarar sağlayacaktır. Bu tür eğitim materyalleri farklı çocuk hastalıklarında da kullanılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Dolgun E, Yavuz M, Ertürk S, Eroğlu B. Çocuk cerrahi yoğun bakımda çocukları yatan anne- babaların durumluluk-sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi. Hemşirelik Forumu 2002; 5(2):27-31.
2. Uçak H, Egemen N. Hidrosefali'li çocuklar ve aileleri için boyama kitabı hazırlanması. Türk Nöroşirürji Dergisi. Ankara: Buluş tasarım ve matbaacılık, 2005:276.
3. Uçak H, Balcı Alparslan G, Matrak Serttaş M. Hasta ve hasta yakınları için eğitim materyal hazırlanması; Lösemili çocuklar ve aileleri için boyama kitapçık örneği. Onuncu Ulusal İç Hastalıkları Kongre Kitabı. Ankara: Miki matbaacılık, 2008:340
4. Önerci M. Tonsil ve Adenoid. Sorularla kulak burun boğaz hastalıkları. Ankara: Güneş Kitabevi, 2001
5. Middelanis I, Liehn M, Steinmüller L, Döhler R. HNO – operationen tonsillektomie. New York: Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, 1995
6. Öztekin Deniz S. Tonsillektomi endikasyonları. Kulak Hastalıkları Hemşireliği Kitabı. Ankara: Alter yayınevi, 2007.
7. Ekici B, Atay S. Hemşirelikte standardizasyon ve çocuğun hastaneye yatmasına yönelik bakım standartları. Hemşirelik Forumu 2001; 4(4-5): 22-32
8. Çetin H. Çocuklarında infeksiyon hastalığı belirtileri görülen ebeveynlerin bir sağlık kuruluşuna başvurularını etkileyen etmenler. Hemşirelik Forumu 2004; 36-41.
9. Babademez M.A., Demireller Alp. Çocuk kulak burun boğaz hastalıkları: Bademcik(tonsillit) Nedir?.Online Almed, Çocuk kulak burun boğaz hastalıkları 2010.
10. Tutkun A. Bademcik iltihabı. Online Medicalnetwork 2011.
11. Tosun F.Tonsillit komplikasyonları. Cerrahi Tıp Bilimler, Kulak Burun Boğaz, Online Türkiye Klinikleri, J Surg Med Sci 2011.

12. Yorulmaz İ. Çocuk KBB hastalıkları; Bademcik iltihabı ve ameliyatı. Online İrfanyorulmaz. 2011.
13. David L, Cowan and John Hibbert. Tonsillectomy and Adenoidectomy. Chapter 18, Scott-Brown's Otolaryngoloji 6th ed. Pediatric Otolaryngoloji. Great Britain; Butterworth-Heinemann 1997.
14. Balcı Alparslan G, Uçak H, Matrak Serttaş M, Akçay P. Lösemili çocuklar ve aileleri için boyama kitapçığının hasta yakını anksiyetesi üzerine etkisi. 3rd Pan-Hellenic&2ndPan-European Scientific Professional Nursing Conference. Poster bildiri. Yunanistan: 2010.
15. Leuckfeld S. Lachen macht gesund. Online Morgen post, 2010.
16. Yılmaz Bal H. Hastane ortamında okul öncesi dönem çocuklarında oyunun önemi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2003; 2:77-83.